

razstave združene s sadnim sejmom v Ptuj sledede pojasnilo:

Razstava bo obsegala vse sorte sadja, ki so v sadnem izboru Dravske banovine. Sadje se bo v Ptuj pakovalo v ameriške zabojne in se bo vršilo s tem tudi tečaj za pakovanje sadja od 5. do 9. oktobra 1931 v Društvenem domu. Prijave za tečaj je poslati na razstaveni odbor. Tečaj je brezplačen ter bo skrbel odbor tudi za cenejšo prehrano in stanovanje tečajnikov.

Kdor hoče sadje razstaviti, ga mora vsaj do 8. oktobra poslati na razstaveni odbor Ptuj. Sadje mora biti dobro zapakovano in v enem zaboju vsaj 30 kg enake debelosti in enake vrste. Zahtevano je, da se od ene sorte sadja vpošlje 100 kg sadja, da se lahko napolnijo trije ameriški zaboji. Kdor nima ali ne more vposlati 100 kg, naj vpošlje vsaj 30 kg odbranega sadja. Po železnici je znižana tarifa za pošiljatev sadja na razstavo. Sadje se bo skušalo prodati ter bodo dobili razstavljalci plačano sadje po tržni ceni, poleg tega pa najboljši sadjarji in razstavljalci večje nagrade.

Tisti, ki sadje razstavijo in oni, kateri ga ne razstavijo, pa imajo večje množine sadja doma, namenjeno za prodajo, naj to javijo razstavnemu odboru v Ptuj, ker bo ta posređoval pri prodaji sadja. Poleg razstave se vrši obenem tudi sadni sejem, od 11. do 13. oktobra, zato je potrebno, da razstaveni odbor zna, kje, koliko in pri kom se dobi sadje, katere sorte in vrste in v kakšni množini.

Sadje, namenjeno za razstavo, se bo sprejemalo v Društvenem domu, kjer bo tudi razstava, in sicer se sprejema od 5. do 8. oktobra vsak dan od 8. do 18. ure. Prepozno doposlano sadje ne pride na razstavo in se ne bo moglo oceniti.

Na razstavi bodo razstavljeni vsi sadjarski pripomočki. Tvrde, ki hočejo tozadevno kaj razstaviti, bodo istotako morale napraviti prijavo, da se jim prostor zagotovi, in vposlati svoje raz-

stavne predmete razstavnemu odboru do 6. oktobra tega leta v Ptuj.

Ministrstvo železnic je dovolilo polovično vožnjo. Posetnik razstave si kupi pri odhodni postaji celi vožni listek do Ptuja z mokrim žigom. Tega listka ne odda pri izstopu, ampak ga porabi za brezplačno vožnjo nazaj, in sicer s potrdilom razstavnega odbora, da je razstavo posetil.

*

J. V.

Pokončavanje sadnih škodljivcev v jeseni.

(Nadaljevanje.)

Najnevarnejšega zimskega pedica, ki se pojavlja na jesen, smo omenili že v prejšnjem članku. Danes se hočemo podrobneje baviti s tem škodljivcem, posebno pa glede uspešnega načina pokončavanja.

Zimski pedic prihaja iz zemlje, kjer je preživel kot buba celo poletje, v času, ko nastopajo prvi jesenski mrazovi, torej navadno od srede oktobra naprej pa do decembra. Pri izredno lepi jeseni, kot smo jo imeli lansko leto, se je pojavljal ta škodljivec šele koncem oktobra in novembra meseca, pisec tega je na primer opazoval lansko leto prihod samice celo 4. decembra. Letos bode zimski pedic, kakor kažejo vsi znaki predčasne zime, nastopil gotovo preje kot pa lansko leto. Samica zimskega pedica v nasprotju s samcem ne more letati, ima pa izredno močno razvito telo ter tri pare krepkih nog. Slednje omogočajo samici, da po deblu drevesa leze v vrhove. Ko je samica oplojena, odlaga v brstju jajčeca, in sicer celotno 200—300 jajčec. Jajčeca prezimijo na drevju in jim tudi najhujša zima ne more škodovati. Ko drevje spomladi ozeleni, se izležejo iz jajčec gosenci, ki zapredujejo listje in ga objedajo. To delo opravijo lahko tako temeljito, posebno takrat, ako je bilo

drevje v jeseni močno napadeno po tam škodljivcu, da stojite spomladi pred golim drevjem. Junija meseca se spuste odrasle gosence po nitkah na zemljo, ter se v isti zabuhijo.

Kako pa se najtemeljiteje in sigurno ubranimo tega nevarnega škodljivca?

Škropljenje proti zimskemu pedicu v jeseni, oziroma po zimi, ko se nahajajo jajčeca na drevju, ni zanesljivo. Jajčeca so tako odporna, da jim je le težko priti do živga. Edino zanesljivo sredstvo proti zimskemu pedicu je lepljivi pas, s katerim oktobra meseca že opasemo drevje in na njem polovimo samice, ki hite iz zemlje po deblu na drevo. S pasom pa polovimo tudi samce, ki prilete na pas, kjer se nahaja samica. Pisu tega so bili izročeni pasovi, kjer se je nabralo od 32 do 84 zimskih pedicev (samic in samcev), poleg nebroja gosencih jabolčnega zavijača drugega zaroda. Zgodi se tudi, da samica kar na pasu poleže jajčeca.

Lepljivi pasovi naj bodo iz močnega in nepremočljivega papirja, najbolje pergamenta, to pa iz dveh razlogov. Navaden papir ne bi kljuboval vremenskim neprilikam, se prav hitro premoči in trga ter razcefra, raztrga na največ po pticah, ki si s pasov polščejo navadno tolste škodljivce s svojimi ostrimi kljuni pri tej priliki manj odporen papir tudi raztrgajo.

Najbolj je močan pergamentni papir, ki bode mnogo odpornejši in nudil tudi na ta način sigurnejšo zapreko prehoda samici zimskega pedica ter dobro lepilo, ki ostane dalj časa lepljivo. Dosedaj zamudno pripravljanje papirja in mazanje istega z lepilom, ki ga je treba ponajveč šele pregreti, da se da bolje namazati, odpade popolnoma, ako sadjar uporablja že tvorniško izgotovljene in z lepilom namazane pasove, katere je treba le za obseg debla prirezati in pritrditi. Tako pripravljen in že izgotovljen pas, ki ga dobimo pod imenom »Rekord« na primer pri Štajerski sadjarski zadrugi v Mariboru ali Kmetijski družbi v Mariboru, prihrani sadjar-

Fr. Ks. Meško:

Njiva.

Tedaj je Bog odločil: »Kaj me zasmehujejo? Z vojsko, kugo in lakoto jih udarim za vse milijone krivic in hudobij, ki jih na zemlji vidim, za vse njih zasmehovanje, za vse njih lažnive molitve. V krvi naj utonejo! Da bi jih pokončal z vodo, niso vredni. Zakaj večje so njih hudobije od hudobij ljudi ob času Noetovem. V krvi se naj zaduše!«

In je poklical apokaliptičke anđele, ki imajo vse gorje in vse grozote v svojih kupah shranjene. In jim je naročil: »Poletite čez kraljestva zemlje s kupami moje jeze. Od morja do morja pohitite! In izlijte svoje kupe na dežele in morja! Vse sovraštvo izlijte, vso grozo, vso žalost, vse gorjupo gorje do dna! In kamor bo gorje iz vaših kup kanilo, tja udarim še jaz s svojo roko, da bo gorje in uničenje popolno.«

Globoko poklonili so se anđeli. Molče so se poslovlili, čez svetove pohitili, svoje kupe razlili.

In glej, gorje! Čez noč so vstala kraljestva zoper kraljestva, ljudstva zoper ljudstva, sorodno plemo zoper sorodno plemo, bratje zoper brate. Z jezo so se drug zoper drugega dvignili, s srdom in sovraštvom.

da takega še ni videlo solnce, odkar ga je na neba obok premogočna roka božja pripela.

Prišli so pozivi od cesarjev in kraljev. In ljudstva so šla, da se more med seboj.

Šel je tudi Matija.

Čez noč je prišlo to nepričakovano in grozno. Ako bi ne bilo prišlo tako naglo, bi morda premislil, mirno in natanko še vse enkrat pretehtal. In kdo ve, ne bi li našel sedaj prave poti, da bi Mariji njivo vrnil.

Pa je prišlo kakor nenaden vihar z neba in jih je odtrgalo od domov in jih v tuje kraje neslo, kakor trga jesenski veter listje z drevja in ga brez usmiljenja meče na vse strani sveta, nekaj v strugo reke, in ga voda odnese, nekaj v počestno blato, kjer žalostno segnije, nekaj na varne kraje, kjer nanj solnce posije in ga skrbno in ljubeče posuši.

Tisto jutro, ko je Matija odhajal — tudi Peter bi moral iti, če bi še živel, saj sta z Matijo eno leto skupaj služila — je stala Marija z vsemi otroki pred hišo. Čutila je, srce ji je pravilo: »Danes se odloči.«

Skoro vso noč ni mogla oči zatisniti. Venomer si je govorila: »Morda pa si vendar premislil, preden odide. Njive vendar ne more s seboj vzeti. In ne ve, se li vrne ali ne.«

Zato je stala tam in čakala. Ob šestih se odpravila iz vasi, je bila slišala. In je zbudila na vse zgo-

Profesorska. — Nek zdravnik, ki je rad gugal vino, in je bil vsled tega zelo raztresen, požen je bil nekoč k nekemu bolniku, ki je imel hudo mrzlico. Pri bližal se je bolniku, da bi meril žilo, a je prišel mesto bolnikove roke, za svojo roko. Komaj jo je nekaj časa držal, ko je roko nevoljno zagnal od sebe in zaklical: »To nikdar ni mrzlica, temveč falot je pijan!«

To pa tudi presumno. A: Zakaj si razdeli zaroko z gospodično Erno? B: »Ona je učiteljica.« A: — ?? B: »Oni večer sem prišel par minut prepozno k sestanku in ona je zahtevala pismeno opravičilo od matere!«

ju mnogo dela in truda, poleg tega pa predstavlja najsigurnejše sredstvo v boju proti zimskemu pedicu.

(Nadaljevanje sledi.)

*

Ponekod so letos sila bogato obrodile češplje (pozne slive). Pretežni del tega zdravega sadja se bo porabil za žganje. Na gospodinji je ležeče, da se ohranijo slive kot neskvarjena sladka dobrot družini, predvsem otrokom.

Nikar ne mislite, da je to le nekaka slaščica ali priboljšek. Prav ohranjene in pripravljene so slive v vsaki obliki dobra, zdrava in tečna hrana.

Cešplje sušimo. To je najcenejši in enostavnejši način ohranitve. Paziti je le treba, da jih ne sušimo pri hudem ognju tako, da konečno ostane od sada samo koščica in koža.

Iz češpelj napravimo mezgo in marmelado.

Dokler pa imamo svež sad, ga porabljammo kolikor se da za razna jedila. Majhen trud bo gospodinji obilo poplačan z zadovoljstvom in zdravjem družine.

Cešpljeva juha: Zrele češplje operi, razpolovi in odstrani koščice. Kuhaj jih v toliko vode, da stoji leta malo preko sadja toliko časa, da postanejo mehka. Dodaj podmetek iz mleka in moke, (potrebna moka se razžvrklja v mleku) soli in pusti počasi vréti še vsaj 20 minut, da se jed primerno zgosti. Pazi, ker se jed rada pripali. Po okusu lahko malo sladkaš.

K češpljevi juhi postavi na mizo zabeljen fižol; najboljši je sveže izluščen.

Tudi iz suhih sliv lahko napraviš juho, seveda treba suhe slive primerno dolgo kuhati.

Cešpljevi cmoki: Napravi krompirjevo testo iz 1 kroznika kuhanega prečlancega krompirja, pol žlice trde masti, dveh jajčkov, soli in toliko moke, da na-

stane gladko, ne preirdo testo. Na pomočniki deski oblikuj testo v debelo klobaso in razreži na prst debele reznice. V sredini vsakega kolobarčka položi oprano, razpolovljeno češpljo, koščico nadomesti s pol kocke in pol žličke sladkorja. Zavij testo enakomerno krog češplje, stisni dobro, da se pri kuhanju ne razpoči. Kuhaj cmoke v plitvi posodi, kostroli, v slani vodi 15 do 20 minut. Polovi jih z lukničasto zajemalko iz kropla, naloži v skledo, zabeli z v maslu razrumenelimi krušnimi drobtinami ter potresi s stolčenim sladkorjem in po okusu s cimetom.

Cešpljev štrukelj: Napravi testo kakor za sirov ali črešnjev štrukelj. Raztegni prav tank list, potresi z na maslu ali masti zarumenelimi drobtinami, položi nanj razpolovljene češplje, potresi s sladkorjem in cimetom, zavij in speci v omašeni kostroli v srednje vroči pečici.

Cešpljeva potica: Napravi kvašeno testo kakor za šartelj ali buhteljčke. Ko vzide ga razvaljaj za prst debelo, položi na omaščeno pločevino ali pekvo. Na testo naloži prav gosto razpolovljene češplje drugo zraven druge tako, da gleda notranja stran navzgor. Potresi s sladkorjem in cimetom ter peci začetkom v precej vroči, nato srednje vroči pečici.

Cešpljeva mezga brez sladkorja (povidl). Močno zrele češplje operi, razpolovi in odstrani koščice. V posodi, od katere se ne lušči emajl, kuhaj slive brez vsakega pridatka tako dolgo, da postane mezga gosta in temne barve. Kuhaj pri malem ognju in mešaj, da se ne pri-smodi. Pazi na roke, ker zmes med kuhanjem močno brizga. Ker se povidl kuha 8 do 10 ur, ne moreš zgotoviti v enem dnevu, temveč kuhaj zaporedoma nekaj dni. Vselej pa polagoma segrevaj. Šele ko je povidl tako gost, da stoji žlica v njem, je gotov. Shlajenega napolni v čiste, popolnoma suhe kozarce ali lošeno lončeno posodo. Čezenj položi v rum ali žganje namočen čist papir, posode pa dobro zaveži s pergamentnim papirjem.

Cešpljeva marmelada. Dobro zrele češplje vrzi za par minut v vrelo vodo, toliko, da zlahka potegneš z njih ko-

šico. Obenem odstrani koščice. V nepokodovano kostrolo daj na 1 kg očiščenih češpelj pol do tričetrt kg sladkorne sipe. Čim zrelejše so češplje, tem manj rabijo sladkorja. Premešaj in pusti stati 2 do 3 ure, da se sad s sladkorjem prepoji. Segrej polagoma na malem ognju, previdno premešaj iz kotov sladkor, ki se sicer rad pri-smodi. Pusti, da vre pol do 1 uro. Še vročo marmelado napolni v čiste, popolnoma suhe in dobro segrete kozarce. Popolnoma hladne zaveži s pergamentom. Ako je marmelada tudi bolj redka nič ne dene, ker se zgosti v kozarcih. Pazi, da se ne v že napolnjene kozarce kaj ne natepe in predvsem suho, čisto žlico in ne liži!

*

Cene in sejmska poročila.

Mariiborski trg. Sobotni trg je bil tako bogato založen kot letos še malokateri. Na Glavnem trgu je bilo 27 mesarjev, 3 prekajevalci in 3 vamparji. Mesne cene so bile sledeče: govedina 6 do 14 Din, teletina 10 do 16, svinjina 10 do 16. Branjevec je bilo 40, 1 mlinar in 1 oljar. 1 liter bučnega olja 13 do 16 Din. Jajec v izobilju po 1 do 1.25 Din komad, novi orehi za 1 Din 18 do 22 komadov, kostanj 1 kg po Din 2.50 do 3, povrtnine zelo veliko, cene neizpremenjene. Perutnine je bilo 1202 komada po sledečih cenah: kokoši 30 do 35, piščanci par 30 do 50, gosi 40 do 60, race par 50 Din, purani 40 do 60, domači zajci 8 do 35. Sadja je bilo 16 voz po starih cenah: na Vodnikovem trgu je bilo 16 voz krompirja po 1-1.50, čebule 5 voz 3-5 Din, zelja 8 voz po 0.75 do 1. Na senenem trgu je bilo 6 voz sena po 75 do 85 Din cent, 7 voz otave po 70-85 Din in 1 voz ržene slame po 70 Din. Na Vojašniški voz ržene slame po 70 Din. Na Vojašniški 10-12 Din, 1 tele po 10-12 Din in 6 prašičev. Vnovčevalnica za prašiče, za druga naših špeharjev z Dravskega polja: 28 članov je pripeljalo na trg 68 prašičev. Cene so bile neizpremenjene. Kot velk napredek, ki ga ta zadruha beleži; moramo omeniti tovorni avto, katerega si je nabavila ter prevažala z njim prašiče od posameznih špeharjev v mariiborsko klavnico.

X.

V Karpatih.

Trojica mož, ki so plezali drug za drugim na strmino, na katero bi se še v lepem poletju celo koza s težavo povzpela, je čutila in vedela: »Pot na življenje in smrt je.« Ne samo od topečih se snežink, bolj od telesne in duševne napetosti so jim tekale po licih vroče, umazane srage.

Plezali so polagoma. Slednji naprej strleč kamen je bilo treba najprej mehkega snežnega ovoja očistiti, poskusiti, drži li ali ne. Šele potem je bilo mogoče polagoma, previdno splezati nanj, ali naglo, z vo silo, s skrajnim napetjem vseh mišic in vse dušne volje nanj se zavihteti. Ob enem je bilo treba paziti na vse strani, zlasti navzgor, dasi se je v temi in metežu videlo le za silo korak naprej, paziti, se li ne bi kje zgenilo, pojavila se kje izza bele kučme molčečih skal sovražnikova glava, pokazala se kje sovražnikova puška.

Skoro do polnoči je snežilo — že tretji dan. Proti polnoči je prenehalo. Ne dolgo potem se je izvil iz fantastično raztrganih, kakor po strelah razcefranih oblakov polni obraz lune. Še nikoli ni bila brž tako blede kakor to noč. A se je prav kmalu spet skrila, kakor ne bi mogla teh grozot na zemlji gledati. A čudna radovednost jo je prisilila, da je še enkrat pomolila polovico bledega lica izza temotnega zastora

Nikoli v zadregi. Noberg pride kmalu po poroki k ženitbenemu posredovalcu in reče: »Vi goljuf, vi slepar, rekli ste mi, da je moja gospa grbasta in da žepa, a da ima 500.000 Din dote, in sedaj se je izkazalo, da nima niti vinarja.« »No, no,« odvrne ženitbeni posredovalec, »le nikar se tako ne razburjajte, pri doti sem se mogoče malo zmotil, a ono pa se sendar ujema!«

V opojnosti. Major: »Vi, črnovojnik, stojte. Zakaj ne izkažete časti? Ne veste, kdo sem jaz?« »Ne vem.« »Jaz sem vaš major.« Črnovojnik (vinjen in prijazno): »To je lepa služba; le dobro se držite, gospod.«

daj vse otroke. Vsi bi naj stali z njo pred hišo, vsi bi naj s svojo nedolžnostjo in svojim siromaštvom prosili: »Usmili se nas, sirot! Vrni nam, kar je našel.«

Okoli polšestih je Matija res prišel iz koč. Težek kovčeg je nesel na rami. Ko je prišel do njive, ga je snel z rame, vzel ga v roko. Kakor bi se hotel še enkrat po njivi razgledati, razgledati se laže in prosteje.

Tedaj je Marija opazila, da se je ozrl sem proti njenemu domu. Moral jih je videti, zakaj nenadoma je obstal.

»Zdaj pride sem in poreče: 'Marija, odpusti! Vzemij, kar je tvoje.' A saj sem mu že odpustila. To Matija dobro ve!«

A srce ji je zadrhtelo od presenečenja in boli, ko je Matija čez trenotek stopil naglo naprej. Hitel je, kakor bi se mu silno mudilo, ali kakor bi se bal, da bi ga vendar njegov dobri angel še pregovoril.

Spodaj ob ovinku ceste se je šele ustavil in se ozrl.

Marija je dvignila desnico, kakor bi ga namerala s prosečo kretnjo poklicati nazaj.

A se je že odvrnil od nje. V naslednjem trenutku je izginil za ovinkom, za hribom.

Kakor od kapi zadeta se je Mariji roka povescila.

»Jezus, Marija, s smrtnim grehom odhaja. In če gre morda v smrt!«

Mariborsko sejmsko poročilo. Prignanih je bilo 20 konjev, 18 bikov, 220 volov, 475 krav in 14 telet. Skupaj 747 komadov. Povprečne cene za različne živalske vrste na sejmu so bile sledeče: Debeli voli, 1 kg žive teže od 5—6,50, poldebili voli 2,75—3,25, plemenski voli 2,50—3, biki za klanje 3,50—5, klavne krave debele 3,75—5,50, plemenske krave 2,50 do 3, krave za klobasarje 1,50—2,50, mlada živina 4—6, teleta 5—6 Din. Prodanih je bilo 463 komadov, od teh za izvoz v Avstrijo en konj, v Italijo 71 goved.

Mariborsko sejmsko poročilo. Na svinjski sejem dne 25. septembra je bilo pripeljanih 358 svinj. Cene so bile sledeče: Mladi prašiči 5—6 tednov stari komad 45—80, 7—9 tednov 90—100, 3—4 mesece 150—200, 5—7 mesecev 300—400, 8 do 10 mesecev 450—500, 1 leto 550—700 Din. 1 kg žive teže 7—8,50, 1 kg mrtve teže 10—12 Din. Prodanih je bilo 114 svinj.

Mesne cene v Mariboru. Volovsko meso I. vrste 1 kg 12—14, volovsko meso II. vrste 10—12, Meso od bikov, krav, telic 6—8, telečje meso I. vrste 18—24, telečje meso II. vrste 8—12, svinjsko meso sveže 12—24 Din.

*

Ljubi Bog na Poljskem.

Na poštne uradu Adamuka v Voliniji so našli med oddanimi poštami pošiljkami pismo, ki je bilo naslovljeno na ljubega Boga. Pismo je bilo opremljeno z domačo poljsko znamko, toraj bi naj prebival Ljubi Bog na Poljskem. Ker pa niso vedeli v Adamuki natančnega božjega naslova, so odposlali pismo v Varšavo. Tudi tukaj si niso znali pomagati nižji poštni uslužbenci in so poslali zadevo ravnatelju glavnega poštne urada. Ta je naslovil pošiljko na poštno ministrstvo. Minister je hotel poslati pismo nazaj, ker ni bilo nanj naslovljeno, a mu je svetoval ministerjalni svetnik, naj odpošlje pismo papežu. Slednjič se je izmotal g. minister iz zagate na ta način, da je izročil pisanje ob priliki avdijence pri maršalu Pilsudskem njemu kot vrhovnemu gospodarju Poljske. Pilsudski je odprl pismo in čital:

»Ljubi Bog! Podpisani Vladislav Kaczinsky, po poklicu krojač, se je, kakor ti je znano, silno zadolžil radi prevelikih davkov, katere so mu naložili. Ker jih nisem mogel plačati, so me rubili včeraj. Ljubi Bog, jaz sem resnično v največji stiski in prosim Te, usmili se me, si ne znam drugače pomagati in moram z družino vred stradati. Pošlji mi takoj 1000 zlotov! Ta znesek bi zopet osrečil hišo tvojega že v naprej hvaležnega Vladislava Kaczinsky.«

Maršal se je dobrohotno smejal mišljenju krojača. Pustil mu je nakazati 500 zlotov s sledečim pismom:

»Gospod Vladislav Kaczinsky v Adamuki! Tvoje pismo sem sprejel. Pošiljam ti 500 zlotov in upam, da boš ostal vedno dober državljani moje države.«

Pilsudskijev odgovor je bil napisan na obrazec z nadpisom »Grad Belvedere«. Čez par dni je prejel maršal odgovor od krojača iz Adamuke, ki se je glasil:

»Ljubi Bog! Zahvalim se Ti, da si skazal milost in usmiljenje ubogemu krojaču. Znano mi je, da si poln dobrot in usmiljenja in nisi pozabil na izstradanega siromaka. Če mi boš poslal še enkrat denar, potem ga ne nakazuj preko Belvedere, tamkaj si namreč pridržujejo kar polovico za vojaške zadeve! Tvoj Vedno hvaležni Vladislav Kaczinsky!«

*

Mariborska Krščanska ženska zveza vabi članice k cerkvenim govorom v stolni cerkvi od 5. do 9. oktobra.

Št. Peter pri Mariboru. V nedeljo dne 4. oktobra popoldne po večernicah se vrši v dru-

štvenih prostorih sestank fantovskega krožka. Fantje so prijazno vabljeni. Zadnjo nedeljo oktobra po večernicah se vrši redni občni zbor prosvetnega društva »Skala« združen s poučnim predavanjem. Govornik pride iz Maribora.

Sv. Lenart v Slov. gor. »Katoliško prosvetno društvo Zarja« pri Sv. Lenartu v Slov. gor. priredi dne 4. oktobra po večernicah v dvorani »Narodnega doma« (gostilna Matjašič) vinsko trgatav z godbo ter šaloigro »Navaden človek« v treh dejanjih. Pridite od blizu in daleč, da se iz srca nasmejete. Bog živi! Odbor.

Remšnik. Tujec, ki je v nedeljo dne 23. septembra obiskal Remšnik, se je začudeno vprašal, kaj se tukaj godi. Cvetlice, venci, slavaloki, zastave, ubrano pritrkavanje zvonov, mnogo ljudi, domačih in tujih. Napis na slavaloku pri cerkvi je povedal, da slavita v Remšniku obe Marijini družbi, mladeniška in dekleška, 25 letnico svojega obstoja. Tridnevna, ki jo je vodil č. g. misijonar Zelič od Sv. Jožefa pri Celju, se je zaključila s slovesnostjo v nedeljo. Slovesno sv. mašo z asistenco je opravil velečastni g. Am'on Podvinski, dekan v Zavrču, ki je pred 25. leti kot župnik remšniški ustanovil tukaj Marijino družbo za mladeniče in mladenke. Imel je ganljiv cerkveni govor, v katerem je poudarjal veliko važnost Marijinih kongregacij v današnjih razburljivih in nevarnih časih. Glavno sveto opravilo je bilo jutraj, drugo ob 10., tudi s pridigo in slovesno sv. mašo, pri kateri je lepo prepeval moški zbor. Vmes je bilo še več sv. maš. Slovesnosti so se udeležile sosedne družbe iz Brezna in Kaple, tudi marijanska kongregacija iz Marenberga je bila zastopana, mladeniška in dekleška, ki imata vsaka svojo lepo zastavo in bodeta v štirih letih tudi slavili svojo 25 letnico. Popoldne je bila slovesnost v cerkvi, nato na ovenčanem prostoru zunaj cerkve slavnostna akademija. Pozdravni govor je imel domači g. župnik Vid Pavlič, nastopili so fantje in dekleta z govori in deklamacijami, vmes pevski zbor. Domači fantje in dekleta so uprizorili dve igri, dekleta resno, fantje šalivo burko, tako da je bilo za gledalce nekaj resnopoučnega, nekaj za smeh. Usoda Evrope, zlasti še našega malega

na ogromnem oknu veselstva. Kar je videla, je bila morija. Kar je iz zemlje gor proti nji in nebu puhtelo, je bila kri, vroča, grešna in nedolžna kri.

Tako se je vse te grozote prestrašila, da se je naglo spet skrila.

In kakor bi samo nebo nad vso to strašno žalostno zemljo nanovo zajokalo, so se spet vsule nanjo bele, od hladne boli strnjene solze, velike plešoče snežinke.

Matiji Petku, desetniku, ki je plezal zadnji med trojico poizvedovalcev, so se snežinke na rokah sproti tajale. Tudi na obleki. Bila je že do zadnje niti premočena. Visela je na njem, kakor bi bil zavrt v premočen papir.

Dva dni in dve noči je že neprestano v snežnem metežu in v ognju. Oči ves ta čas ni za pet minut zatislil. Užil je le nekaj skorje prepečenca, s snegom si hladil žejo. Navrh neprestana napetost duha ob neusmiljeno vstajajoči misli: »Živ ne pridem iz tega pekla!« Oddih in okrepčilo mu je bilo, ko je dobil povelje, naj gre s praporščakom in četovodjo na poizvedovanje.

Zdaj, ko leze na te divje višine, mu v glavi šumi in bobni, kakor bi drveli z vseh gorskih višin krog njega bobneči veletoki in slapi v nizine. Vmes posamezni, še močnejši gromi, kakor bi se v presledkih krušili z vrhov ogromni plazi in bi drveli z groznim

bobnenjem navzdol. Trese se zemlja pod njimi, gorovje poka.

Matiji se včasih zazdi, da vse pod njim popušča, se pogreza, drsi v globočino, pada, pada v brezdanja brezna, v večnost. A se iz omame in prevare spet zave: »Samo veliki topovi so!«

Vmes prasketa, neprestano in naglo. Škrebeta, kakor bi naglo udarjalo ob led drobno kamenje. Matiji se za trenutke zazdi, da prihaja to živce trgajoče prasketanje izpod snega, iz globine zemlje. Kakor bi se bil zbudil duh Karpatov, Repoštev, o katerem ve četovodja, ki pleza nekaj korakov pred njim — bivši študent — toliko in tako nazorno pripovedovati. Morda ga je šum in grom po gorah iz stoletnega spanja zbudil? In zdaj hoče na dan. S svojo silno močjo se upira ob gorovja kamenite stene in svode. In se zibljejo, tresejo in pokajo na vseh koncih in krajih s tako groznim šumom, da vse telo spreletava, da skoz kri in kosti reže, reže noter do srca. A se hipoma spet zave, pomisli iz utrujenosti in meglenih sanjarij in prividov jasneje in trezneje: »Strojne puške!«

»Ssss — rrrč« — zašvistne nenadoma skozi zrak, skozi tiho padajoče kosmiče, kakor bi bil nekdo z drobno, prožno palico krepko po zraku zamahnil in bi se bila palica v zamahu s hreščečim jekom prelomila.

V istem trenutku je Matija začutil, da mu ie des-

»Vi še vedno žalujete za svojo ženo. Kako ste plemeniti! Ali je ne morete pozabiti?« Vidovec: »Ne, nikoli je ne bom pozabil. Preveč je pustila dolgovi pri šiviljah!«

All je mogoče vse prodati?

V Parizu so se pogovarjali v neki družbi, ali je mogoče vse prodati, kar kdor hoče. Nekdo je menil, da se more prodati vse, samo ako je cena primerena. Drugi so temu ugovarjali. Nazadnje je rekel neki gospod svoje-mu prijatelju, da stavi z njim, da ne bo mogel prodati v eni uri na trgu sto novih pravih bankovcev od sto fran-

naroda, je danes na tehtnici, neizmerne važnosti je torej krščanska organizacija mladine, bodisi v cerkvenih kongregacijah, kakor v izobraževalnih društvih, mladeniških in dekliskih zvezah. Zato mladeniči in mladenke, ostanite zvesti kongregaciji, bodite vneti delavci v prosvetnem društvu, posebno tukaj na meji in v našem malem slovenskem narodu se ni treba bati bodočnosti! Vsi, ki smo bili v nedeljo v Remšniku, smo dejali: »Lepo je bilo danes tukaj.«

Braslovče. V nedeljo se vrši pri nas po večernicah običajna procesija z molitvijo sv. rožnega venca. Ljudje se te procesije vedno v velikem številu udeležijo. — Po cerkvenem opravilu vprizori Prosvetno društvo v društvenem domu igri Pogodba in Kordula. Bo obilo smeha, zato pridite.

*

Viničarski vestnik.

ZAHTEVE VINIČARJEV.

Na občnem zboru »Strokovne zveze viničarjev« dne 13. septembra 1931 v Ljutomeru so se obravnavali in sprejeli važne predlogi. Občni zbor je pooblastil načelstvo zveze, da naj stori povsod potrebne korake, da se naj zagotovi viničarjem stalnost v službi; da se naj organizacija pridruži stremljenju vinogradnikov po odpravi prevelike trošarine na vino. Radi namere znižanja plač viničarjem pa se je sprejela naslednja resolucija.

Zbrani viničarji kot delegatje na redni skupščini svoje stanovske organizacije, »Strokovne zveze viničarjev« dne 13. septembra 1931 v Ljutomeru, odločno protestiramo zoper vsako namero, da bi se nam plače znižale. Naš denarni zaslužek je že sedaj za najmanj 60% premajhen, da bi mogli z njim vzdrževati svoje družine vsaj na najskromnejši človeku dostojni eksistenci. S tem, da bi se viničarjem plače še znižale, ne bode nikomur, najmanj pa vinogradniški krki prav nič odpomagano. Kupna moč viničarskega ljudstva bo se še zmanjšala, kriza bode še s tem še povečala in bo prizadela vsakega, za katerega pride viničar kot konzument v poštev, tako bo tudi prizadela vinogradnike same. Važno je naglasiti pri tem dejstvo, da so prišli prvi glasovi o znižanju zaslužka viničarjem,

ravno od strani velevinogradnikov, predvsem inozemcev, kateri so po večini itak tudi sedaj svoje viničarje najslabše plačali, pridelano vino pa najboljšje prodajali, krassen izkupiček kot sad naše zemlje in truda našega človeka, pa nalagali in spravljali v blagajne izven naše države. Posledica skrajne obubožanosti tisočev in tisočev viničarskih družin sedaj v povojni dobi se že usodno kaže pri viničarski mladini (šolska deca, fantje naborniki) kot bodoči generaciji. Iz splošnih državnih, kakor narodnostnih vidikov, naša javnost, predvsem pa merodajni činitelji ne smejo dopustiti, da bi se viničarjem plače še znižale, da bi se to ljudstvo še bolj stiskalo in tiralo na rob obupa. Če se neče upoštevati nas, ki smo danes tukaj dejansko viničarji, očetje številne družine, naj se vsaj vzame v zaščito naša mladina, naš bodoči rod. Vsi viničarji odločno stojimo na stališču, da se nam plače ne smejo reducirati in pri tem pričakujemo podpore od vse naše človečanskočutele javnosti, predvsem pa od oblasti. V naši pravični borbi hočemo tudi to, da se mora določiti, kolika sme biti najmanjša viničarjeva plača v vseh krajih, kar bi bilo danes že nujno potrebno izvajati posebno tam, kjer so še za viničarje tiste krivične razmere in navade, da mora viničar vinograd obdelovati skoraj zastoj, ali pa za tako nizko plačo, da o pravem zaslužku za delo sploh ne more biti nobene besede. »Strokovna zveza viničarjev.«

*

Novi društveni in zborovalni zakon.

Ta zakon je bil razglašen 19. septembra ter je bil izdan na podlagi člena 117 ustave Kraljevine Jugoslavije. V naslednjem bomo seznanili čitatelje z bistvenimi točkami tega zakona.

Ustanovitve društev.

Kadar se namerava ustanoviti kakšno društvo, mora ustanovitelj predložiti prijavo pristojni upravni oblasti 2. stopnje (banski upravi) preko občne upravne oblasti 1. stopnje (sreskega načelstva). Priložiti mora v polih enakih izvodih pravila, ki jih morajo podpi-

sati najmanj 3 ustanovitelji. V pravilih društva se mora ugotoviti: 1. ime, sedež in področje društva; 2. naloga društva in sredstva, da jo more doseči; 3. ustroj uprave; 4. odredba o vstopu v društvo in izstopu; 5. pravice in dolžnosti članov; 6. zastopstvo društva; 7. znaki društva, pečat, obleka itd. Namen imovine društva v slučaju, da društvo preneha. Občna upravna oblast 2. stopnje bo prepovedala ustanovitev društva, ako je po svojem imenu, namenu ali ureditvi nasprotno državi, državnemu ali družabnemu redu ali javni morali, ali je kot društvo za telesno vzgojo postavljeno na versko, plemensko ali pokrajinsko podlago. Oblast 2. stopnje lahko prepove ustanovitev društva v teku 6 tednov od dneva, ko so bila vložena pravila. Če se prepoved ne izda v tem roku, stopi društvo v življenje. Uprava društva mora voditi točen spisek vseh članov ter ga v prepisu poslati sreskemu načelstvu, katero mora tudi prijaviti volitve novega odbora. Na zborovanja društva lahko pridejo člani in imensko povabljeni gostje. Vsako zborovanje mora uprava prisrčno prijaviti upravni oblasti 1. stopnje (sresk. načelstvu) 48 ur pred zborovanjem z označbo kraja in časa zborovanja in dnevnega reda. Upravna oblast sme na vsako zborovanje poslati svojega zastopnika. Na zahtevo te oblasti mora uprava društva njej dati na vpogled zapisnik sej in zborovanja; oblast more razveljaviti vsak sklep društva, ki je nasproten pravilom in zakonom.

Politična društva in politična stranka.

Kar se tiče političnih društev veljajo iste določbe kakor za ustanavljanje nepolitičnih društev. Katero društvo se ima smatrati za politično, določa notranji minister, ki da dovoljenje za ustanovitev političnega društva. Politična društva ne smejo imeti verskega, plemenskega ali pokrajinskega značaja ali naloge, ki bi bila nasprotna narodnemu edinstvu in celini države ali državnemu in družabnemu redu. Za ustanovitev političnih strank velja v bodoče naslednje: Kadar se namerava ustanoviti taka stranka, morajo ustanovitelji, najmanj 10, poslati program in pravila stranke in svojeručno podpisano prijavo ministru notranjih zadev. Podpisniki prijave morajo označiti svoje krstno in rodbinsko ime ter po-

kov za 10 frankov po komad. Drugega dne je imel tisti gospod razstavljen na deski na trgu bankovce po sto frankov in vabil ljudi, naj mu jih odkupijo po 10 frankov komad. Nihče tega ni hotel storiti, ker so vsi mislili, da je samo papir brez vrednosti, namreč kaka reklama. Stal je in vabil in nagovarjal celo uro, a je žel le posmeh in par šaljivih besed. Ko je bila ura pri koncu, je moral svoje bankovce spraviti in priznati, da vendar ni mogoče prodati vsega, čeprav je ce na primerna; kajti kje je bilo najti bolj primerne cene, kakor samo 10 frankov za 100 frankov?

nica kamen izpustila. »Ali se je počina, ki sem se zanj držal, odkrutila?« je pomislil nekako nejasno, kakor v polnu. »In vendar ne! Saj se je z levico še oklepam.«

»Kaj pa, če sem zadet?«

Primaknil je desnico tesno pred oči. Glej, vsa krvava! Zda čuti tudi, kako mu teče gorka kri za rokav. Prsti mu brez moči bingljajo dol ob suknji.

Začutil je žgočo bolečino tudi ob strani, v ledju na desni strani. Čutil je neprijetno, kako mu dol po nogi polzi kri, topla, vroča kri.

In nekako polzavredno je čutil, da mu tudi levica postaja slabša, mu dreveni, skalo popušča.

»Pomagajte!«

Bolj zdihnil je, ko zaklical. Tako silna je bila moč discipline, tako ves prežet je bil s poveljem, da se mora podjetje izvršiti z največjo previdnostjo in molčečnostjo, da niti v ti smrtni nevarnosti ni upal glasnoje na pomoč zaklicati.

Bilo pa ni pomoči od nikoder.

Zdrknil je s skale.

Drasel je po mehkelem snegu. Izpočetka se skoro zavedal ni, da drči v globino. Le polagoma je spoznal, kaj se z njim godi; a še sedaj le v nekaki omotici. Nekako polzavredno se je poskusil z levico kje oprijeti, da bi se ubranil teža nevzdržnega, mehkega

drvenja navzdol. A za kar je zgrabil, ni nudilo opore. Kamor je sagel, sam sneg, mehek sneg, brez vsake trdne točke. Kakor v puh se pogreza roka vanj ali kakor v sod vode.

In se niti trudil ni več. Spoznal je, da je brezkorisno. In bolj in bolj se ga je lotevala mehka omamica, nekaka topla, prijetna lenost, tiha želja, da bi se peljal in bi drsel tako brez konca in kraja.

Kar se mu je zazdelo, da se je pogreznil povsem v sneg in ne drsi več. Hotel je pogledati, kje je. A ni mogel oči odpreti. Poskusil se je dvigniti, izkopati se. Pa se je le globlje pogrezal. V usta mu je silil sneg, v nos, v ušesa. Prhal je, branil se z zadnjimi močmi, da ga ne zaduši. A mu je legalo na prsi večje in večje breme; dihal je težje in težje.

Kar se mu je zazdelo, da leži doma na njivi. Ne, ne leži na nji, zakopan je v njo!

Obide ga silna groza. Hoče vstati, izkopati se, rešiti se. A se pogreza globlje in globlje. Prst njeve mu kakor mlačna voda polje krog telesa. Tiho, tiho, nalahko plivkaje, neprijetno ga ščegetaje, mu drsi čez noge, čez pas, čez ledja. Polze mu gor čez prsi, čez rame, čez roke, da jih ne more več gibati. Kakor z ogromnimi, jeklenimi prsti se mu oklene vratu. Sili

(Konec prihodnjič.)